

การพัฒนาแบบจำลองการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู

The Development of Blended Instructional Model Based on Self-Directed Learning Method in Research for Educational Development Course for Student Teachers

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์¹

Asst. Prof. Dr. Ploenpit Thummarat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู 2) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ 2) การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 หมู่เรียน จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 26 คน กลุ่มควบคุม จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 2) แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองและ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่แบบ One Sample, Dependent Samples และ Independent Samples การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 3) หลักการ 4) จุดมุ่งหมาย 5) เนื้อหา 6) กระบวนการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า และการสอนแบบออนไลน์ 7) การวัดและประเมินผล

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู มีดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.85/77.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสายครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้, การเรียนรู้แบบผสมผสาน, การเรียนรู้แบบนำตนเอง, การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

¹อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์, kploenpit@hotmail.com

รับเมื่อ 10 พฤษภาคม 2563 แก้ไข 20 มิถุนายน 2563 25 มิถุนายน 2563

การประเมินที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสายครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการพิจารณาเทียบกับคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินที่กำหนด อยู่ในระดับมากขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop the blended instructional model based on self-directed learning method in Research for Educational Development course for student teachers; and 2) investigate the effects after the implementation the blended instructional model based on self-directed learning method in Research for Educational Development course for student teachers. The research methodology consisted of three steps:

1) Developing the blended instructional model based on self-directed learning method; 2) Creating tools for data collection; and 3) Implementing the developed instructional model. The subjects were 50 students enrolling in the Research for Educational Development course in the second semester of academic year 2019 with 26 students being the treatment group and 24 students being the control group. These subjects were obtained through the cluster random sampling. The research instruments consisted of 1) an achievement test; 2) the form to measure the students' self-directed learning ability; and 3) a questionnaire to explore the students' satisfaction. The data gained were quantitatively and qualitatively analyzed. The statistical methods included percentage, standard deviation, t-test (One Sample, Dependent and Independent Samples). Content analysis was conducted with qualitative data.

The findings were as follows:

1. The blended instructional model based on self-directed learning method in Research for Educational Development course for student teachers has 7 components; 1) origin and importance, 2) concepts and theories, 3) principles, 4) objectives, 5) contents, 6) learning process, divided into 2 forms. i.e. face-to-face, and online teaching, and 7) measurement and evaluation.

2. The results from installing the blended instructional model based on self-directed learning method in Research for Educational Development course for student teachers were shown below:

2.1 The efficiency of the blended instructional model based on self-directed learning method in Research for Educational Development course for student teachers was 78.85/77.23.

2.2 An achievement of the experimented students who had been taught through the blended instructional model based on self-directed learning method in Research for Educational Development course was significantly higher than that of the control group, and significantly higher than the control group students learning had been taught through the traditional method.

2.3 The self-directed learning of the experimented students who had been taught through the blended instructional model based on self-directed learning method was significantly higher than that of the control group, and significantly higher than the control group students learning had been taught through the traditional method.

2.4 The satisfaction of the experimented students who had been taught through the developed instructional model was at the high level.

Keywords: Instructional Model, Blended instruction, Research for Educational Development, Self-Directed Learning Method

ภูมิหลัง

กระบวนการเรียนรู้ของมวลมนุษยชาติได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ภายใต้กระแสสังคมที่มีความก้าวหน้าทันสมัยด้วยวิทยาการแห่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหลากหลายแขนง ส่งผลให้การศึกษาและการเรียนรู้ได้พัฒนาภายใต้กระแสแห่งเทคโนโลยี มีการนำเอาเทคโนโลยีและองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์เข้ามาปรับใช้ในการจัดการศึกษาเรียนรู้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย (สุรศักดิ์ ปาเส, 2563, ออนไลน์) การเรียนรู้แบบนำตนเอง ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Self-directed Learning หรือ SDL เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนคิดริเริ่มการเรียนรู้เอง โดยวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายและสื่อการสอน ติดต่อกับผู้อื่นหาแหล่งความรู้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้เสริมแผนการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนรู้ของตนด้วยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนได้มากกว่าดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้โดยจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจสูง มีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและชี้นำตนเองได้ การเรียนรู้แบบนำตนเองโดยได้ศึกษาลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองและวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบนำตนเองทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ ด้านอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านการเรียนรู้แบบริเริ่มและอิสระ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านความรักในการเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตใฝ่ฝันดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหา การที่ผู้สอนจะสามารถสร้างและฝึกผู้เรียนให้มีลักษณะดังกล่าวได้ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดของตนเองว่าผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นผู้เอื้อประโยชน์ โดยผู้สอนว่ามีบทบาทหน้าที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวางแผน การวินิจฉัยความต้องการการเรียนรู้ การตั้งเป้าหมาย การออกแบบแผนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้โดยผู้เรียนต้องมีอิสระในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบในกิจกรรมการเรียนรู้ของตน ซึ่งอาจเกิดได้จากการใช้ บทเรียนสำเร็จรูปหรือการศึกษาด้วยตนเอง เช่น การอ่าน การคิด การทดลองปฏิบัติหรือค้นคว้าด้วยตนเอง (สุรกุล เจนอบรม, 2541, หน้า 5-6) ได้ทำการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาและพบว่านักศึกษาที่เรียนแบบศึกษาด้วยตนเองเป็นผู้ที่สามารถคิดด้วยตนเองมีความเชื่อมั่นในความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นผู้ใฝ่รู้และมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และถ่ายทอดความรู้จะเกิดขึ้นจริงได้ในสังคมไทย และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 ได้กำหนดว่าการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้

ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและมีทักษะการจัดการศึกษา ส่วนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้มีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education-TQF) โดยมุ่งเน้นคุณภาพของบัณฑิต ทักษะระดับคุณวุฒิ และสาขาหรือสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด ซึ่งประกอบด้วยกรอบการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 6)

หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยต้องมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาบูรณาการร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการเรียนรู้มากที่สุดซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าว เรียกว่า “การเรียนการสอนแบบผสมผสาน ” (blended instructional) อันเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกใหม่สำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาสอดคล้องกับ The President of Penn State University สรุปไว้ว่าการร่วมกันระหว่างการศึกษาในชั้นเรียนปกติกับการศึกษาแบบออนไลน์ เป็นแนวโน้มของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในปัจจุบันร้อยละ 80 ของสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกาใช้การเรียนการสอนแบบผสมผสาน และพบว่า ร้อยละ 94 ของผู้สอนที่ใช้การเรียนแบบผสมผสานมีความเห็นว่า การเรียนแบบผสมผสานช่วยให้เกิดประสิทธิผลกว่าการเรียนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว ยิ่งไปกว่านั้นร้อยละ 85 ของผู้สอนที่ใช้การเรียนแบบผสมผสานพบว่า การเรียนออนไลน์ช่วยปรับปรุงทั้งเรื่องการสอนเป็นไปอย่างในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Fahmi, 2010, online)

หลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กำหนดให้รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นรายวิชาในกลุ่มครุบังคับ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนศึกษา วิเคราะห์ ความหมาย หลักการ แนวคิด ขั้นตอนแบบแผน กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวางแผนการวิจัย การฝึกปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการเผยแพร่ผลงานวิจัย ดังนั้นผู้สอนในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการสอนแบบใหม่เข้ามามีใช้ปรับปรุงวิธีการสอนแบบเดิมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นดังกล่าวให้กับนักศึกษาสายครุ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้นจำเป็นต้องจัดเนื้อหา จัดผู้สอน และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและการเรียนรู้แบบนำตนเอง มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไร
2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ เป็นอย่างไร ในประเด็นต่อไปนี้
  - 2.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 หรือไม่ อย่างไร

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ หลังเรียนกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดหรือไม่ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติหรือไม่

2.3 การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ หลังเรียนกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดหรือไม่ และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติหรือไม่

2.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู

2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู ในประเด็นต่อไปนี้

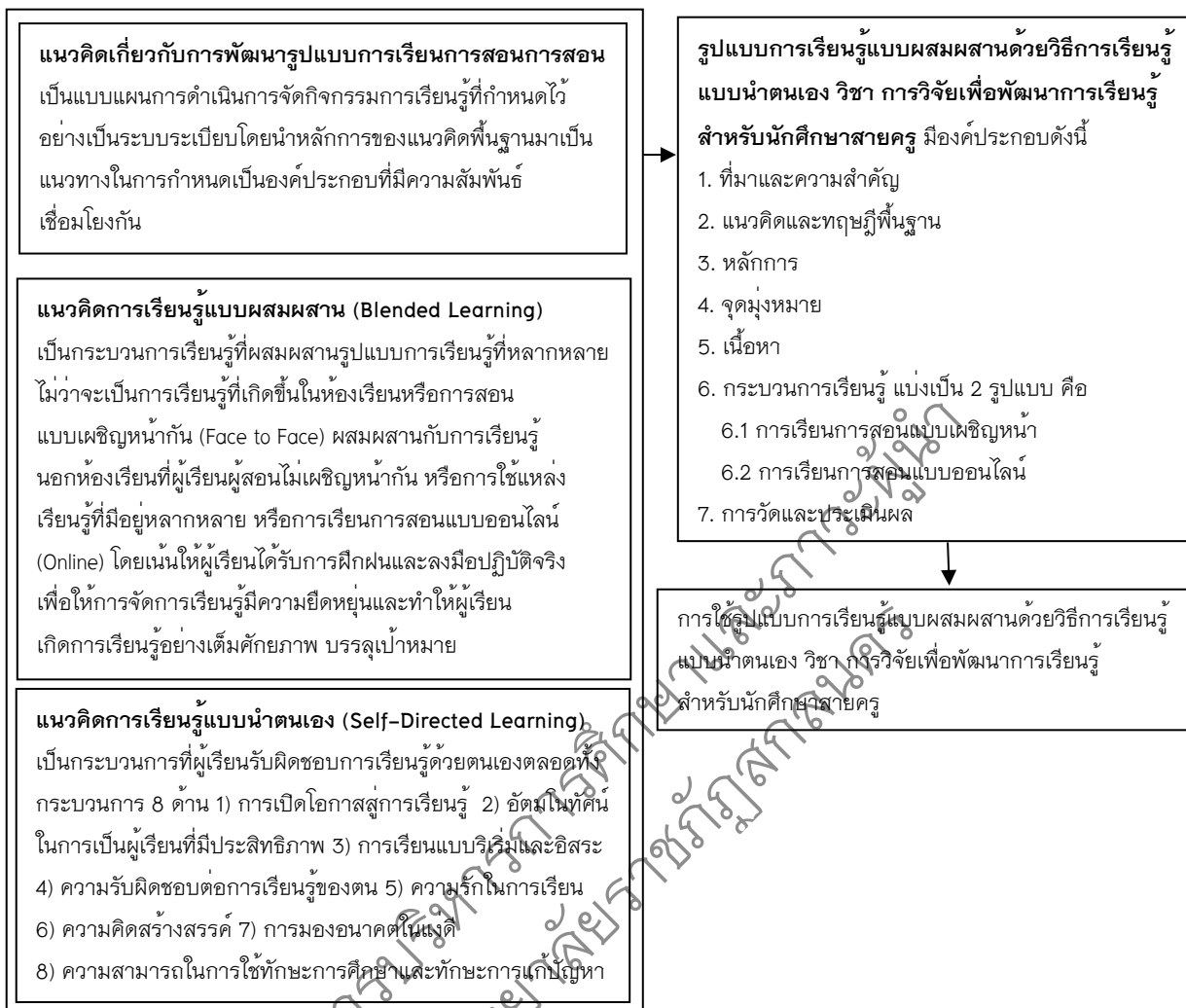
2.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน หลังเรียนกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

2.3 เปรียบเทียบการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน หลังเรียนกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

2.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเองรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างรูปแบบการเรียนรู้ 3) การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนรู้ 4) การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนรู้ 5) การแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ โดยประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Research Learning Development) รหัสวิชา 21044010 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 11 หมู่เรียน จำนวน 294 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Research Learning Development) รหัสวิชา

21044010 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 หมู่เรียน จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 26 คน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 24 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 3 ประเภท ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนที่ใช้ในการทดลอง ใช้สองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Control Group Design) การดำเนินการก่อนเริ่มการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง ทั้งสองกลุ่มเรียนรายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นเวลา 16 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 16 ทำการทดสอบหลังเรียนกับนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินการเรียนรู้แบบนำตนเอง ส่วนแบบสอบถามความพึงพอใจใช้วัดหลังเรียนกับกลุ่มทดลอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้แบบนำตนเอง กลุ่มทดลองระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples เปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ร้อยละ 75 โดยใช้สถิติ t-test แบบ One Sample เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีปกติ โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent Samples
3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบว่าอยู่ในระดับมากขึ้นไป ($\bar{x}=3.51$) โดยใช้สถิติ t-test แบบ One Sample
4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการบันทึกการเรียนรู้ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ การประเมินชิ้นงานจากการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 3) หลักการ 4) จุดมุ่งหมาย 5) เนื้อหา 6) กระบวนการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ การเรียนการสอนแบบเผชิญหน้า และการสอนแบบออนไลน์ 7) การวัดและประเมินผล
2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ มีดังนี้
  - 2.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.85/77.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสายครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษาสายครู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับนักศึกษาสายครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการพิจารณาเทียบกับคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินที่กำหนด อยู่ในระดับมากขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับนักศึกษาสายครู ที่พัฒนาขึ้น มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 3) หลักการ 4) จุดมุ่งหมาย 5) เนื้อหา 6) กระบวนการจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบเผชิญหน้า และแบบออนไลน์ ซึ่งแบบออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นเสนอเนื้อหา ขั้นการฝึกปฏิบัติ ขั้นพัฒนาการนำไปใช้ และ 7) การวัดและประเมินผล นอกจากนี้ยังมีคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับนักศึกษาสายครู ซึ่งประกอบไปด้วยการดำเนินการตามรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และแผนการดำเนินการตามรูปแบบผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับนักศึกษาสายครู ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ สำหรับนักศึกษาสายครู ที่พัฒนาขึ้นเป็นสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ โดยบูรณาการการเรียนการสอนระหว่างการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า (Face to Face Instruction) กับการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning) โดยใช้หลักการการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และลงมือปฏิบัติจริง ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยการเตรียมเนื้อหาบทเรียนเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นแหล่งความรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการเรียนการสอน โดยการร่วมกันวางแผนการเรียน ควบคุมกระบวนการเรียนรู้ และประเมินการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยผสมผสานการใช้สื่อ และทรัพยากรการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ และการใช้สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้แบบออนไลน์ จัดให้มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารแบบความร่วมมือออนไลน์ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้สอนสื่อสารกันได้ตลอดเวลา มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยการรวบรวมและจัดทำแฟ้มสะสมงาน การสร้างสรรค์ผลงาน การประเมินภาคปฏิบัติ ประกอบกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบในภาคทฤษฎี โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการเรียน กำหนดเป้าหมายการเรียน วางแผนการเรียน ตลอดจนประเมินผลการเรียนของตนเอง โดยการให้ความสำคัญอิสระส่วนบุคคล การจัดการตนเอง การควบคุมตนเอง และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

โดยผู้สอนมีบทบาทของเป็นผู้ให้คำแนะนำ (Guide) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) สอดคล้องกับแนวคิดของ Judith (2003, p. 356) ที่กล่าวว่า หลักการของรูปแบบการสอน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือองค์ประกอบหลักของรูปแบบการเรียนรู้ซึ่งความสำเร็จดังกล่าว จะก่อให้เกิดความสำเร็จอื่น ๆ ต่อไป โรงเรียนหรือครูสามารถควบคุม เงื่อนไขความสำเร็จได้ สอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2551, หน้า 76) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ควรประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ ๆ เช่น ปรัชญา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีหรือความเชื่อที่เป็น พื้นฐานหรือเป็น หลักการของรูปแบบการสนทนา นั้น ๆ มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ มีการจัดระบบขององค์ประกอบและความสัมพันธ์ ของแต่ละองค์ประกอบ ให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ มูลคำ (2550, หน้า 74), ประยูร บุญใช้ (2549, หน้า 109) ได้เสนอแนะเทคนิคการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงว่า ควรใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต ทดสอบ สัมภาษณ์ ตรวจสอบผลงาน รายงานตนเอง การบันทึก แฟ้มสะสมงานและกาให้คะแนนเพื่อประเมิน ควรใช้การสร้างรูบริคส์ (Rubrics) เป็นแนวทางในการให้คะแนน

2. ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู พบว่า

2.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครู มีประสิทธิภาพ 78.85/77.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการ เรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้ผ่านกระบวนการขั้นตอน การสร้างอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม คือ ศึกษาบริบท ผลการวิจัยจัดการเรียนการสอน ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ ได้ องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับรายวิชาและเนื้อหา มีทั้งการสอนแบบเผชิญหน้า และการสอนแบบออนไลน์ รวมทั้งเลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการ เรียนรู้แบบนำตนเอง และเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ด้วยตนเอง โดยเลือกใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสืบค้น และศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ได้รับการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข ผ่านการประเมินตรวจสอบ คุณภาพความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านคอมพิวเตอร์และ สารสนเทศ จนได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยกิจกรรมการเรียน การสอนตามรูปแบบได้เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รูปแบบ การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีกิจกรรมการเรียนการสอน ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างอิสระ โดยมีผู้สอนคอยชี้แนะแนวทาง ในการเข้าถึงเนื้อหาความรู้และการปฏิบัติกิจกรรม ผู้เรียนสามารถสืบค้น ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ และมีกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนผ่านทั้งแบบเผชิญหน้า และแบบออนไลน์ ผ่าน Line, Facebook, Google Meet Google Classroom การคิดแก้ปัญหา การดำเนินการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากการสืบค้น ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข และ เกิดความสนุกสนานรวมถึงได้ฝึกปฏิบัติ ตามกิจกรรมที่กำหนดให้ ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นอีกทั้ง ยังมีการวัดและประเมินผลที่ชัดเจนและแจ้งผลการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ทราบผลทุกครั้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารุณี ถึงลาภ (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชาการ อ่านดีความ (EN202) หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ตั้งแต่การวิเคราะห์หลักการของรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชื่อมโยงไปสู่การสังเคราะห์ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ สัมพันธ์กับการสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ การสังเคราะห์ เนื้อหาของรูปแบบและการสังเคราะห์การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งการเรียนรู้อิงแบบเผชิญหน้า (Face to Face Instruction) โดยมีการบรรยาย การอภิปราย/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำแบบฝึกหัด และยังมีเรียนแบบออนไลน์ (Online Instruction) ซึ่งมีการเรียนรู้/ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนโดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น Line, Facebook, Google Meet Google Classroom เป็นต้น มีการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีทัศน์ คลิปวิดีโอ เว็บไซต์ต่าง ๆ ทางด้านการวิจัยทางการศึกษา เมื่อต้องการประเด็นหรือองค์ความรู้อะไร ก็สามารถสืบค้นหาคำตอบได้ทันที และยังมีกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้เรียนได้มีโอกาสในการนำเสนอผลงานการสืบค้น หรืองานที่ได้รับมอบหมาย แล้วร่วมกันอภิปรายซักถามในประเด็นที่ไม่ชัดเจนจากผู้สอนทันที จึงเป็นการเสริมเติมให้เต็ม ทั้งการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศและเรียนรู้จากผู้สอนรวมถึงเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีความพร้อมและความสนใจใฝ่รู้ในการสืบค้นข้อมูล ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ นอกชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เมืองแมน และแวงสาชน แวงสะมะ (2555, หน้า 33-40) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน รายวิชาเทคโนโลยีกราฟิกและการพิมพ์เพื่อการสื่อสารการศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนการสอนแบบผสมผสาน สูงกว่าของผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนด คือ ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจากรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาแสดงออกถึงความสนใจ กระตือรือร้น และยอมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งครอบคลุมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองมี 8 ด้าน ได้แก่ 1) การเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ 2) อัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) การเรียนแบบริเริ่มและอิสระ 4) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน 5) ความรักในการเรียน 6) ความคิดสร้างสรรค์ 7) การมองอนาคตในแง่ดี 8) ความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ วิภาวรรณ สุขสถิตย์ (2550, หน้า 152-154) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนรู้ผ่านเว็บ พบว่า ผลการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนรู้ผ่านเว็บหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนรู้ผ่านเว็บหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม (2552, หน้า 256-257) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนบนเว็บเชิงบูรณาการระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนการนำตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยวิธีการเรียนรู้แบบนำตนเอง รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสายครุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยายเชิงปฏิสัมพันธ์ การเรียนทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึกที่ผู้เรียน จะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มีแยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มีสามารถประเมินต่อเติมและสร้างแนวคิดของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ เมืองแมน และแวสะมะ (2555, หน้า 33-40) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานรายวิชา เทคโนโลยีกราฟิกและการพิมพ์เพื่อการสื่อสารการศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสานในรายวิชาเทคโนโลยีกราฟิกและการพิมพ์เพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทิตรา รอบรู้ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผลการทดลองพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน หากจะนำไปใช้ผู้สอนควรศึกษาคู่่มือใช้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การดำเนินการสอนตามกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบดำเนินไปอย่างเป็นระบบ และควรฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจตลอดจนสามารถใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในรูปแบบให้คล่องแคล่ว จะทำให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้สอนอาจพิจารณาเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน หรืออาจปรับเปลี่ยนได้
- 1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเน้นความหลากหลายและให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด โดยให้นักศึกษาได้ไปปฏิบัติทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษา ให้ได้ปฏิบัติจริงในทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ทั้งขั้นการวางแผน การดำเนินการวิจัย ตลอดจนการสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย และนำไปปรับปรุงประยุกต์ใช้ในการสถานการณ์ใหม่ได้
- 1.3 ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับนักศึกษาทุกคน ที่มีความแตกต่างกัน กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน การทำหน้าที่ ในบทบาทที่ได้รับมอบหมาย และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรวิจัยโดยนำแนวการเรียนรู้แบบผสมผสานไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสม เป็นการยืนยันผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น กับทักษะอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้บนเว็บเชิงบูรณาการระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารุณี ถึงลาภ. (2552). การสร้างและหาประสิทธิภาพสื่อประกอบการสอนแบบผสมผสานวิชาการอ่านตีความ หลักสูตรปริญญาตรีมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทิตนา แชมมณี. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร บุญใช้. (2549). หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรเทพ เมืองแมน และแวงสาชน แวงสะมะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานรายวิชาเทคโนโลยีกราฟิก และการพิมพ์เพื่อการสื่อสารการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วิภาวรรณ สุขสถิต. (2550). การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยการเรียนรู้การสอนผ่านเว็บ. วิทยานิพนธ์ กศ.ศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2563). SMART CLASSROOM: ห้องเรียนอัจฉริยะ. ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <http://www.satit.up.ac.th/primarysatit>.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อินทรา รอบรู้ (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแสวงหาคำรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- Fahmi Ibrahim. (2010). Integrated Use of Information Technology and People Involvement for Knowledge Management. *The International Journal of Technology, Knowledge and Society*. Volume 6, Number 2, 2010, <http://www.Technology-Journal.com>, ISSN 1832-3669
- Judith, A. (2003) Rubrics, scoring guide, and performance criteria: Classroom tool for assessment and Improving student learning, Eric document reproduction service No. Ed 446100. Paper present at annual meeting of the American Educational Research.